

3.5.2022

Liikenne- ja viestintäministeriö

VN/11940/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa otsikon esityksestä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksen mukaan valtio maksaisi merenkulun tukena työnantajille takaisin työnantajan sairausvakuutusmaksun, työnantajan osuuden työttömyysvakuutusmaksusta, ryhmähenkivakuutusmaksusta sekä työnantajan osuuden vapaaehtoisesta vapaa-ajan tapaturmavakuutus- ja vapaa-ajan lisävakuutusmaksusta. Ehdotuksella ei muutettaisi muita tukitekoja. Lakia sovellettaisiin vuonna 2021 aiheutuneiden kustannusten perusteella maksettavaan tukeen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2022 ja se olisi voimassa 31 päivä maaliskuuta 2023 asti.

Valtiovarainministeriön lausunto

Merimiesten eläkejärjestelmä uudistettiin kokonaisuudessaan vuonna 2016. Varustamoiden työeläkemaksun nousu nosti tuolloin tehdyssä uudistuksessa varustamoille maksettua tukea. Tästä syystä muiden maksujen korvaamista vastaavasti vähennettiin. Jotta tukirakenteen tasapaino säilyi, tukena ei siis enää maksettu työnantajan sosiaaliturvamaksua, työnantajan osuutta työttömyysvakuutusmaksusta, työnantajan osuutta ryhmähenkivakuutusmaksusta eikä työnantajan osuutta vapaaehtoisesta vapaa-ajan tapaturmavakuutus- ja vapaa-ajan lisävakuutusmaksusta.

Merenkulun tukijärjestelmä muodostaa monimutkaisen kokonaisuuden, jossa merenkulkua tuetaan myös sosiaalivakuutusmaksujen kautta. Maksussa tapahtuvat muutokset vaikuttavat myös merenkulun tukeen.

Ehdotuksen mukaan nämä aiemmin hyvin perustellusti poistetut tukierät palautettaisiin väliaikaisesti, toistamiseen. Edellä mainittuja lisäeriä on jouduttu koronapandemiasta johtuen tukemaan vuoden 2020 osalta. Tuen jatkaminen rapauttaisi sovittua uudistusta edelleen. Ehdotuksen mukainen tuki kohdistuisi

vuonna 2021 aiheutuneisiin kustannuksiin, mitä perustellaan covid19-pandemian poikkeuksellisilla vaikutuksilla merenkulun toimialaan.

Esitetty lakimuutos lisäisi valtion talousarviossa määrärahatarvetta 6,5 milj. eurolla vuonna 2022 momentilla 31.20.43 *Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen*. Momentille on vuodelle 2022 varattu 89 milj. euron arviomääräraha meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen. Vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaan määrärahatarve oli 74 milj. euroa ja vuonna 2021 tarve oli 68 milj. euroa. Momentin määrärahasossa vuoden 2022 talousarviossa ei ole huomioitu vuoden 2021 covid-19 pandemian alentavia vaikutuksia määrärahatarpeeseen. Lakiesityksen perusteluiden mukaan momentin määräraha ylittää arvioidun tarpeen 7,5 milj. eurolla.

Valtion talousarviosta kompensoidaan toimialaa usein tavoin. Miehistötuki ilman ehdotettuja muutoksia on vaihdellut 80-90 milj. euron mittaluokassa viimeisen 10 vuoden aikana, pl. vuodet 2020 ja 2021, jolloin maksettu korvaus on ollut matalampi koronapandemiasta aiheutuneesta matkustuksen väheneemisestä johtuen. Poikkeusvuodet eivät kuitenkaan ole vaikuttaneet lastialuksille maksettavaan miehistötukeen, joka on pysytellyt vakaana, runsaassa 30 milj. eurossa. Matkustus- tai muita koronarajoituksia ei enää ole, joten edellytykset ylimääräiselle tuelle ovat ylipäänsä heikot.

Yllämainittujen työnantajamaksuihin kohdistuvien tukien lisäksi valtio maksaa osuuden merimieseläkekassan menoista merimieseläkelain (1290/2006) 152 §:n mukaisesti. Määräraha oli v. 2020 61,2 milj. euroa ja v. 2021 57,2 milj. euroa. Lisäksi valtio korvaa varustamoille miehistön matkoista aiheutuvia kustannuksia (miehistönvaihtotuki), joka on ollut vuosina 2019-2021 1,2 milj. euroa vuosittain. Edelleen tonnistoverojärjestelmän kautta toimialan saama verotuki arvioitiin v. 2020 olevan 14,5 milj. euroa ja v. 2021 11 milj. euroa. Lisäksi väylämaksujen puolitusta on päätetty jatkaa vuoden 2023 loppuun, mikä vähentää valtion tuloja arviolta 36-40 milj. eurolla vuosittain.

Koronavirusepidemiaan liittyvien negatiivisten vaikutusten pienentämiseksi hallitus teki kattavia päätöksiä useista tukitoimista pandemiavuosille 2020-2021. Koska pandemiarajoituksia ei enää ole, tulisi myös poikkeuksellisista ja ylimääräisistä tuista luopua. Edellä mainittujen eläkejärjestelmän yhtenäisyyteen liittyvien näkökohtien sekä jo olemassa olevien toimialalle suuntautuvien tukien vuoksi, valtiovarainministeriö suhtautuu esitykseen erittäin kriittisesti.

budjettipäällikkö,
osastopäällikkö

Mika Niemelä

budjettineuvos

Kati Jussila

Tiedoksi

LVM, Altti Iiskola
VM/BO, Outi Luoma-aho
VM/VO, Jari Salokoski

VN/11940/2022-VM-10

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: